

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 3/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av miljöskyddslagen, marktäktslagen och 9 § i räddningslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 april 2008 en proposition med förslag till lagar om ändring av miljöskyddslagen, marktäktslagen och 9 § i räddningslagen (RP 34/2008 rd) till miljöutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Klaus Pfister, miljöministeriet
- äldre regeringssekreterare Elma Solonen, jord- och skogsbruksministeriet

- äldre regeringssekreterare Anja Liukko, arbets- och näringsministeriet
- miljöråd Mika Seppälä, Västra Finlands miljötillståndsverk
- direktör Heikki Jämsä och utvecklingschef Eija Ehrukainen, Infra rf
- miljöchef Tua Welin, Kaivannaisteollisuusyhdistys ry
- verkställande direktör Pekka Jauhiainen och miljöchef Olavi Selonen, Kiviteollisuusliitto ry
- naturskyddssekreterare Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf
- verkställande direktör Jaakko Silpola, Turve-teollisuusliitto ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår sådana ändringar i miljöskyddslagen, marktäktslagen och räddningslagen som är nödvändiga för att genomföra direktivet om hantering av avfall från utvinningsindustrin. I de föreslagna bestämmelserna föreskrivs om hantering av utvinningsavfall som uppkommer vid gruvdrift, verksamhet som förbereder eller är jämförbar med gruvdrift, anrikningsanläggningar, stenbrott, annan stenbrytning, stenkrossning, torvutvinning eller annat tagande av substanser i berggrunden eller i marken som är jämförbart med dessa och om planering av avfallshanteringen samt om avvärjande

av risken för storolycka som orsakas av deponier för utvinningsavfall.

Till miljöskyddslagen fogas bestämmelser om en plan för hantering av utvinningsavfall, om skyldigheterna när det gäller att avvärja risken för storolyckor som deponier för utvinningsavfall medför och om villkor i miljötillståndet. Marktäktslagen föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om en plan för hantering av utvinningsavfall som ska läggas fram som en del av täktplanen. Till räddningslagen fogas en bestämmelse om en räddningsplan för deponier för utvinningsavfall som medför risk för storolycka.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet anser att propositionen är behövlig och ändamålsenlig och tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar.

De föreslagna bestämmelserna bygger på ett direktiv vars främsta syfte är att reglera hanteringen av miljörisiker. Merparten av villkoren finns redan inskrivna i lagstiftningen, men direktivet kräver trots allt att vissa nya funktioner, såsom avfallshanteringsplaner, tas i bruk. Det är utmärkt, menar utskottet, att reglerna inlemmas i den nuvarande lagstiftningen, för då undviker man överlappande myndighetsförfaranden. Att bestämmelserna om hantering av avfall från utvinningsindustri huvudsakligen kommer att ingå i miljöskyddslagen är också motiverat, eftersom bl.a. gruvdrift och deponier för utvinningsavfall kräver tillstånd enligt miljöskyddslagen och då även bestämmelserna om avfall finns i den lagen.

Enligt direktivet behöver en formbunden avfallshanteringsplan göras upp för sådana funktioner som kräver miljötillstånd (gruvdrift, verksamhet som är jämförbar med gruvdrift, stenkrossning, annan stenkrossning, stenkrossning och torvutvinning) eller marktäktstillstånd (täkt av grus och andra marksubstanser). När det gäller verksamhet som kräver miljötillstånd innebär en avfallshanteringsplan att uppgifter som redan nu är obligatoriska ska presenteras samlade och i den form direktivet föreskriver. I fråga om marktäktslagen behandlas avfallshanteringsplanen separat från täktplanen, men om ändringar görs i planen måste täktplanen ses över, vilket i sin tur kan leda till tekniska ändringar eller ändringar i det egentliga tillståndet.

Under utskottsutfrågningen ställdes frågan hur lagstiftningen om utvinningsavfall ska tillämpas på havsbaserad verksamhet. Propositionen utesluter inte havsområden från miljöskyddslagens och marktäktslagens räckvidd,

utan utgår från att miljöskyddslagen ska tillämpas. Men t.ex. täkt av havssand kräver inte tillstånd enligt någondera lagen utan endast enligt vattenlagen. Reglerna för utvinningsavfall skulle därmed inte gälla verksamhet av det slaget. Däremot klassas havsbaserad utvinning av gruvmineraler som gruvdrift och kräver såväl tillstånd enligt vattenlagen som miljötillstånd. Utskottet konstaterar att de föreslagna bestämmelserna är tillämpliga även på gruvdrift till havs, eftersom havsbaserad verksamhet inte undantagsvis från gruvdrift och därmed jämförlig verksamhet. Även om vi inte har sådan verksamhet här i Finland, är det motiverat att tillämpningen i fråga om havsområden går utöver direktivet för att den nuvarande miljöskyddslagstiftningen inte ska snävas åt.

Med tanke på verkställigheten av lagen är det angeläget att myndigheterna går ut med anvisningar. Trots att de materiella villkoren ändras ytterst lite, kräver lagstiftningen minutiösa och formbundna utredningar och planer, som företagen behöver hjälp för att kunna göra upp. Företagen inom utvinningsindustrin är mestadels småföretag som inte särskilt lätt kan ta reda på vilka materiella krav direktivet ställer på de uppgifter som ska lämnas. Något som gör det svårare att genomföra såväl direktivet som lagstiftningen är att beslut om en lång rad detaljer fattas i ett kommittéförfarande men att de besluten ännu inte tagits. Beslut saknas bl.a. om hur begreppet inert avfall ska preciseras. Det gäller för miljöministeriet att i samråd med verksamhetsutövarna utifrån kommittébeslutet ta fram en nationell klassificering av utvinningsavfall som normalt räknas som inert avfall, understryker utskottet. Det behövs också konkreta råd om hur avfallshanteringsplaner ska utformas. Ett utkast till anvisningar för hur avfallshanteringsplaner för torvtäkter ska göras upp finns redan. Meningen är också att allmänna råd för planering av av-

Förslag till beslut

MiUB 3/2008 rd — RP 34/2008 rd

fallshanteringen inom torvtäkter ska tas in i den marktäktsguide som just nu håller på att ses över.

Förslag till beslut

Miljöutskottet föreslår

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 6 maj 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Rakel Hiltunen /sd
vordf. Pentti Tiusanen /vänst
medl. Marko Asell /sd
Christina Gestrin /sv
Tanja Karpela /cent
Timo Kaunisto /cent
Timo Korhonen /cent
Petteri Orpo /saml

Sanna Perkiö /saml
Janne Seurujärvi /cent
Tarja Tallqvist /kd
Kimmo Tiilikainen /cent
Pauliina Viitamies /sd
Henna Virkkunen /saml
ers. Janina Andersson /gröna
Anne-Mari Virolainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.